HUS-yhtymän lausunto valtioneuvoston selvityksestä: Komission ehdotus neuvoston suositukseksi liittymisestä Maailman terveysjärjestön perustamaan maailmanlaajuiseen digitaalisia terveystodistuksia koskevaan verkostoon ja väliaikaisista järjestelyistä kansainvälisen matkustamisen helpottamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/953 voimassaolon päättyessä (E 11/2023 vp)

HUS-yhtymä kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa valtioneuvoston selvityksestä: Komission ehdotus neuvoston suositukseksi liittymisestä Maailman terveysjärjestön perustamaan maailmanlaajuiseen digitaalisia terveystodistuksia koske-vaan verkostoon ja väliaikaisista järjestelyistä kansainvälisen matkustamisen helpottamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/953 voimassaolon päättyessä, ja haluaa esittää seuraavat huomiot.

Komission 5.6.2023 antama ehdotus neuvoston suositukseksi liittymisestä Maailman terveysjärjestön (World Health Organization, WHO) perustamaan maailmanlaajuiseen digitaalisia terveystodistuksia koskevaan verkostoon ja väliaikaisista järjestelyistä kansainvälisen matkustamisen helpottamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/953 voimassaolon päättyessä, sekä esitelty Suomen kanta asiaan, ovat HUS-yhtymän mielestä kannatettavia. Erityisesti HUS-yhtymä pitää hyvänä, että Suomen kannassa huomioidaan todistuksiin liittyvien henkilötietojen pysyminen jäsenvaltioiden omissa rekistereissä, sekä resurssien tehokkaan ja kustannusvaikuttavan käytön huomioiminen kehitystyössä. Samoin HUS-yhtymä pitää hyvänä, että suositus olisi oikeudellisesti ei-sitova.

HUS-yhtymä haluaa kuitenkin tuoda esiin huolenaan, että ensinnäkin tämän tyyppisiin kansainvälisiin järjestelyihin voi liittyä aina myös väärinkäytön riski, mistä osin esimerkkinä toimii kansainvälinen koronapassi, joka oli voimaan tullessaan vanhentunut. Toiseksi on syytä huomioida, varsinkin mikäli digitaalisia todistuksia koskevaa verkostoa halutaan laajentaa nykyisestä, että suurimmat haasteet verkoston laajentamisessa tulevat hyvin todennäköisesti olemaan taloudellisia ja tietoteknisiä. Mitä hankalammin tietojärjestelmistä irti saatavasta tiedosta on kyse, sitä kalliimmaksi sitä koskevan digitaalisen todistuksen luominen myös tulee. Mikäli tällaiseen halutaan kansallisesti lähteä, kehittämiskustannukset eivät voi tulla jo tällä hetkellä hankalassa taloudellisessa tilanteessa olevien sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjäorganisaatioiden (hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki, HUS-yhtymä) vastuulle, vaan ne tulee kattaa kansallisesti erikseen.

Teppo Heikkilä
Hallintoylilääkäri, HUS-yhtymä